

Gràcies Sr. Estradé

El 21 d'abril de 1935 diferents entitats agrícoles, sindicats de pagesos i la Federació de pescadors esportius de Barcelona, amb el suport d'ajuntaments com els de Cornellà, el Prat de Llobregat i altres, organitzava a Manresa un acte públic i multitudinari per "demanar als poders públics que es posi remei d'una vegada a l'abús de que vagin al riu Llobregat tantes matèries salinoses que acabaran per la destrucció total del peix i a l'ensems es faràn inaprofitables les aigües per al consum, com també per regar, per quant la gran quantitat de sal motivarà la mort de les plantes"

L'edició de "La Vanguardia" del diumenge 27 de juny de 1937, al bell mig de la guerra civil, publicava, també, un article titulat "Por la salud de Barcelona. La depuración de las aguas del Llobregat y el Cardoner". En aquest article es deixava constància d'una important reunió en la que es reclamava urgentment la construcció d'un col·lector o canal per a recollir totes les aigües "contaminadas y adulteradas del Llobregat y el Cardoner por los residuos salinos". Es molt curiós constatar com en aquella reunió a la que el periòdic barceloní fa referència, també van assistir-hi els sindicats de la mineria i els comitès d'empresa de les mines de Cardona, Súria i Sallent, que en aquell moment actuaven de gestores de les explotacions a l'estar aquelles col·lectivitzades i com l'actitud dels sindicats i treballadors era de total coincidència en la necessitat de no seguir contaminant el riu ni posar en perill la salut de tots els habitants de la conca del Llobregat. El director general de Salut i Assistència Social, doctor Martí Ibáñez, "tomó la palabra para poner de manifiesto la diferencia que hay entre el trato y la discusión con los representantes de las antiguas empresas, las cuales siempre habian puesto dificultades y objeciones a las obras de utilidad pública y no miraron mas que a sus intereses particulares, y la de las nuevas colectividades representadas". És a dir, els sindicats i treballadors, en aquell temps, no miraven solament els seus particulars interessos i entenien i comprenien la problemàtica dels residus de la seva mina en el conjunt de la salut de la comarca. Així ho manifestaven i així es posicionaven.

Han passat gairebé 80 anys i, en relació a aquest tema dels residus miners de la comarca, ha passat tot lo imaginable i lo inimaginable que vulgueu. Hi ha hagut denúncies, informes mèdics de la perillositat que suposa per a la salut pública l'abocament incontrolat de residu salí a les aigües del Llobregat i del Cardener, hi ha hagut canvis d'empreses, activitat continuada sense llicència, llicències a posteriori amb cert tuf de concessió espontània, creació de plataformes, articles, manifestos, més articles, defensa enfurismada de l'empresa per part dels treballadors, cartes als mitjans, xantatges amb l'amenaça de l'atur, rèpliques i contrarèpliques, manifestacions, conferències, reportatges, lleis burlades, decrets incomplets, copets a l'esquena, advertiments, fuites continuades del col·lector de salmorra, assalariats d'Iberpotash reconvertits en influents polítics comarcals, pressions de tots els partits polítics per a fer la vista grossa, influències, recomanacions, trucades d'advertiment, la construcció d'una dessaladora a Abrera (ningú s'ha preguntat que hi fa una dessaladora d'aigua ubicada molts quilòmetres terra endins?), dictàmens en contra, advertiments de la Comunitat Europea que han servit per fregar-s'hi el capdall de l'esquena a tots els dirigents que han passat pel Departament de Medi Ambient de la Generalitat, declaracions provocadores i irresponsables d'alguna Directora General per sort a dia d'avui sense cap responsabilitat pública, silencis còmplices de mitjans de comunicació que es diuen i es proclamen "del territori", denúncies abandonades a les golfes dels jutjats durant més de 10 anys, molt bones campanyes publicitàries i d'esponsorització d'Iberpotash, queixes, mortaldats de peixos, mortaldats d'arbres, mortaldats de persones, etc.

Hi ha hagut de tot i tot segueix igual o pitjor. Però per damunt de tot hi ha hagut una hipocresia i un fariseisme absolut per part de tota l'autoanomenada societat civil i dels petulants "agents econòmics i socials" de la comarca del Bages. Quina vergonya aquells polítics que es caguen a les calces a la mínima telefonada que reben, quin despropòsit el dels dirigents de l'administració autonòmica en no fer complir com a tothom les normatives que aproven, quines poca-soltades

s'han sentit en algunes ridícules tertúlies de premsa groga, quina fatxenderia la d'alguns directius de l'empresa contaminadora i els seus escolanets, quina indignitat la de tots plegats en permetre que es continuï jugant impunement amb la salut dels ciutadans durant tants anys i no ens caigui la cara de vergonya de mirar cap a una altra banda si ens parem a pensar quina comarca deixem als nostres fills.

No obstant això cal dir que també hi ha hagut algunes excepcions a aquesta desídia i tansenfotisme generalitzat. Des de la creació de plataformes amb cert poder de mobilització i convocatòria (Prou Sal), a la continuada actuació de plataformes de més llarg recorregut amb un eficient, constant i efectiu treball de denúncia i conscienciació (Montsalat), passant per algunes iniciatives polítiques que van quedar en no rés al no tenir cap altra suport ni recolzament (ara fa justament tres anys que els 7 membres que érem del grup comarcal d'ERC varem tenir l'orgull de presentar al Consell Comarcal del Bages una moció contrària a l'ampliació del runam i a favor de fer complir la legalitat vigent que va topar frontalment amb l'oposició a qualsevol acció que pogués molestar a l'empresa per part de tots els altres grups polítics presents al plenari del Consell), seguint pel posicionament públic d'algun acadèmic, la dignitat de l'equip de govern de Sallent del 2003 al 2007 i acabant amb l'actuació valenta i decidida d'algunes persones, sempre a títol individual, que hi han perdut temps, diners i salut per defensar la legalitat vigent i el territori. I poca cosa més.

Entre aquestes actuacions individuals n'hi ha una, però, que em sembla exemplar i modèlica com ho és la de l'eminent Sebastià Estradé i Rodoreda. Aquest doctor en dret, escriptor i enginyer industrial, l'any 2008, ja jubilat, amb gairebé 90 anys d'edat i actualment vivint en una residència per a la tercera edat, donat que cap administració pública, ni cap fiscalia, ni cap jutjat actuava d'ofici davant les flagrants i evidents arbitrietats que s'estaven cometent, es va embolicar pel seu compte i risc en un car, complex i llarg plet contra la multinacional jueva propietària de les mines potàssiques i en contra de la suposada concessió irregular de llicència ambiental i ampliació del runam salí. Al cap de gairebé 4 anys, la justícia ha donat la raó al Sr. Estradé, amb una sentència molt clara que ha passat molt discreta i dissimuladament per alguns mitjans de comunicació i tertúlies de pa sucats amb oli precisament esponsoritzades per l'empresa causant del conflicte. La sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya dóna la raó al Sr. Estradé i deixa en evidència a tots els poder fàctics de la comarca i del país en considerar que l'autorització ambiental donada a corre-cuita "no ha establert el legal i necessari programa de restauració" i que la fiança que el Departament de Medi Ambient va posar a Iberpotash per import de 585.153 € era ridícula i "absolutament insuficient" ja que la llei estableix una garantia de almenys el 25 % del pressupost global de restauració i/o eliminació del runam (Recordem que solament en l'exercici de l'any 2008 Iberpotash declarava públicament uns beneficis nets de 118 milions d'euros). Davant de la sentència l'empresa hi ha presentat recurs de cassació, recurs que era d'esperar i lògic que presentés i al qual i té tot el dret. Més faltaria. El que inicialment va sorprendre a més d'un és que l'actual Departament de Medi Ambient, ara ja de CiU i no del "malèfic tripartit" digués que estudiarà i valoraria si ella també presentava recurs contra la sentència. És a dir, la Generalitat estudiarà si es posava de costat de l'empresa per tal que aquesta no hagués de dipositar una fiança milionària a favor de la pròpia Generalitat al mateix temps que amb diners públics anem tapant les vergonyes d'una empresa privada. Solament fins a l'any 2009 s'han invertit 227 milions d'euros públics, diners de tots, per a corregir la contaminació provocada per una empresa privada, tal com reconeixia el Sr. Gabriel Borràs, antic Director General de Planificació de l'ACA.

És a dir, i perquè ho entenguem tots: deixem de cobrar el que li hem de cobrar a Iberpotash i paguem un mínim de 227 milions d'euros que no hauríem de pagar amb diner públic ja que hauria de fer-ho l'empresa privada causant del despropòsit. I llavors ens volen fer creure, gent amb "moralina" però amb molt poca dignitat i vergonya, que fer exclusivament retallades, sempre sobre els més dèbils, per a sortir de la crisi, és, tal i com diuen a missa "just i necessari, és el nostre deure i la nostra salvació, senyor pare sant, Déu omnipotent i etern...". Que el mateix Déu no els hi tingui en compte els seus pecats i tant de bo tots actuéssim davant les irregularitats com el Sr. Estradé.

Amen Jesús.